

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA BIBLIOTEKARSTVO, INFORMACIJSKO ZNANOST IN
KNJIGARSTVO

ORGANIZIRANOST TEČAJEV ISKANJA PO ELEKTRONSKIH INFORMACIJSKIH
VIRIH ZA KNJIŽNIČNE UPORABNIKE

Diplomsko delo

s prilogami na CD ROM-u

Mentor: red. prof. dr. Vlasta Zabukovec,

Špela Sanabor

Ljubljana, 2016

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Špela SANABOR

Naslov diplomskega dela: Organiziranost tečajev iskanja po elektronskih informacijskih virih za knjižnične uporabnike

Študijski program: Bibliotekarstvo in informatika

Smer: Bibliotekarstvo

Kraj: Ljubljana

Leto: 2016

Število listov: 50

Št. tabel: 55

Število prilog: 2

Št. strani prilog: 2

Število bibliografskih opomb: 4

Mentor-ica: dr. Vlasta Zabukovec, red. prof.

Delovna praksa je potekala v: Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana

Delovni mentor / mentorica: Damjana Vovk

UDK 027.54:001.102(042.4)(043.2)

Ključne besede: nacionalne knjižnice, informacijska pismenost, izobraževanje uporabnikov, podatkovne zbirke, informacijski viri

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Izvleček: Diplomsko delo predstavlja organiziranost tečajev iskanja po elektronskih informacijskih virih za knjižnične uporabnike v NUK-u. V teoretičnem delu so predstavljene glavne naloge Narodne in univerzitetne knjižnice Ljubljana ter storitve, ki jih knjižnica ponuja svojim aktivnim članom. Bolj natančno je na enajstih tečajih iskanja po elektronskih informacijskih virih, opisano izobraževanje za uporabnike. V empiričnem delu, je predstavljena analiza anketnih vprašalnikov, ki so jih udeleženci izpolnili ob koncu vsakega tečaja v Narodni in univerzitetni knjižnici, med leti 2010 in 2012. Zaposlene v Informacijskem in referalnem centru Narodne in univerzitetne knjižnice, je zanimalo, kakšna so bila pričakovanja prijavljenih udeležencev, v kolikšni meri bodo znanje pridobljeno na tečajih lahko uporabili pri svojem delu ali študiju ter kako so zadovoljni z vsebino, zahtevnostjo in njihovim načinom podajanja snovi na izbranih tečajih. Ugotovitve raziskave pojasnjujejo, da so tečaji udeležencem izpolnili pričakovanja v večji meri, da bodo znanje iz tečajev lahko uporabili pri svojem delu ali študiju. Vsebino so ocenili kot zelo ustrezno, zahtevnost primerno in podajanje snovi zelo dobro. Čeprav so bili s tečaji zadovoljni, se predlaga, da bi knjižnica uvedla usposabljanja tudi za dijake, da bi bili tečaji deloma plačljivi in se izvajali v popoldanskem času.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Prevod v angleščino

Title: Organising searching courses of electronic information resources for library users

Keywords: national libraries, information literacy, education of users, databases,
information resources

Abstract: This thesis represents organising searching courses of electronic information resources for library users. The theoretical part shows the main tasks of the University Library in Ljubljana and the services it has to offer for their active members, users with the emphasis on the component of education, which consists of eleven courses. The empirical part consists of the analysis of questionnaires which the participants had to fill out at the end of every course from year 2010 to 2012. Employess in the Information and referral center of the University Library in Ljubljana wanted to know what expectations about the courses do the participants have, if the knowledge from the courses would help them practically in their future work, study and if they are generally satisfied with the services. The findings of the research show, that the participants were satisfied with the service and that they will use the knowledge at their work or with their studies. Although they were satisfied with those courses, it is suggested that the library introduces various trainings for pupils, partly payable courses and that all courses are carried out in the afternoon.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
 Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
 2016

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	10
2. NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA LJUBLJANA	11
2.1 INFORMACIJSKI IN REFERALNI CENTER NUK	12
2.1.1 Izobraževanje uporabnikov v Narodni in univerzitetni knjižnici	14
2.1.1.1 Uporabniki NUK in nabor brezplačnih tečajev iskanja po elektronskih informacijskih virih	15
Tečaj »COBISS/OPAC«	16
Tečaj »DiKUL«	16
Tečaj »DiKUL za sociologe«.....	16
Tečaj »e-članki in e-knjige«.....	16
Tečaj »časopisi, e-knjige in knjižnice«	17
Tečaj »EndNote Web«.....	17
Tečaj »Iskanja po elektronskih informacijskih virih«	17
Tečaj »mEga iskalnik NUK«.....	18
Tečaj »Uvod v iskanje in iskalna orodja«	18
Tečaj »Uvod v iskanje«.....	18
Tečaj »Znanstvene bibliografije in citatni indeksi«	18
Tečaj »dLib«.....	19
3. IZOBRAŽEVANJE V SOSEDNJIH NACIONALNIH KNJIŽNICAH	20
3.1 NACIONALNA KNJIŽNICA ZAGREB (NSK)	20
3.2 NACIONALNA KNJIŽNICA MADŽARSKE (OSZK).....	22
3.3 NACIONALNA KNJIŽNICA AVSTRIJE (ÖNB)	23
3.4 OSREDNJA NACIONALNA KNJIŽNICA V RIMU (BNCR).....	25
4. RAZISKOVALNI PROBLEM	25
5. HIPOTEZE	26
6. METODOLOGIJA	26
6.1 VZOREC	26
6.2 PRIPOMOČKI.....	26
6.3 POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV.....	26
7. REZULTATI	27
8. RAZPRAVA	42
9. ZAKLJUČEK	45
10. VIRI	46
11. PRILOGE	48

KAZALO TABEL

Tabela 1: Uresničena pričakovanja na tečaju »COBISS/OPAC«	27
Tabela 2: Pridobljeno znanje na tečaju »COBISS/OPAC«	27
Tabela 3: Vsebina tečaja »COBISS/OPAC«	27
Tabela 4: Zahtevnost tečaja »COBISS/OPAC«	27
Tabela 5: Podajanje snovi na tečaju »COBISS/OPAC«	28
Tabela 6: Uresničena pričakovanja na tečaju "DiKUL"	28
Tabela 7: Pridobljeno znanje na tečaju "DiKUL"	28
Tabela 8: Vsebina tečaja "DiKUL"	28
Tabela 9: Zahtevnost tečaja "DiKUL"	29
Tabela 10: Podajanje snovi na tečaju "DiKUL"	29
Tabela 11: Uresničena pričakovanja na tečaju »DiKUL za sociologe«	29
Tabela 12: Pridobljeno znanje na tečaju "DiKUL za sociologe"	29
Tabela 13: Vsebina tečaja "DiKUL za sociologe"	30
Tabela 14: Zahtevnost tečaja "DiKUL za sociologe"	30
Tabela 15: Podajanje snovi na tečaju "DiKUL za sociologe"	30
Tabela 16: Uresničena pričakovanja na tečaju "e-članki in e-knjige"	31
Tabela 17: Pridobljeno znanje na tečaju "e-članki in e-knjige"	31
Tabela 18: Vsebina tečaja "e-članki in e-knjige"	31
Tabela 19: Zahtevnost tečaja "e-članki in e-knjige"	31
Tabela 20: Podajanje snovi na tečaju "e-članki in e-knjige"	32
Tabela 21: Uresničena pričakovanja na tečaju "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"	32
Tabela 22: Pridobljeno znanje na tečaju "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"	32
Tabela 23: Vsebina tečaja "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"	33
Tabela 24: Zahtevnost tečaja "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"	33
Tabela 25: Podajanje snovi na tečaju "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"	33
Tabela 26: Uresničena pričakovanja na tečaju "EndNote Web"	33
Tabela 27: Pridobljeno znanje na tečaju "EndNote Web"	34
Tabela 28: Vsebina tečaja "EndNote Web"	34
Tabela 29: Zahtevnost tečaja "EndNote Web"	34
Tabela 30: Podajanje snovi na tečaju "EndNote Web"	34
Tabela 31: Uresničena pričakovanja na tečaju "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"	35
Tabela 32: Pridobljeno znanje na tečaju "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"	35
Tabela 33: Vsebina tečaja "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"	35
Tabela 34: Zahtevnost tečaja "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"	36
Tabela 35: Podajanje snovi na tečaju "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"	36
Tabela 36: Uresničena pričakovanja na tečaju "mEga iskalnik NUK"	36
Tabela 37: Pridobljeno znanje na tečaju "mEga iskalnik NUK"	37
Tabela 38: Vsebina tečaja "mEga iskalnik NUK"	37
Tabela 39: Zahtevnost tečaja "mEga iskalnik NUK"	37
Tabela 40: Podajanje snovi na tečaju "mEga iskalnik NUK"	37
Tabela 41: Uresničena pričakovanja na tečaju "Uvod v iskanje in iskalna orodja"	38
Tabela 42: Pridobljeno znanje na tečaju "Uvod v iskanje in iskalna orodja"	38
Tabela 43: Vsebina tečaja "Uvod v iskanje in iskalna orodja"	38
Tabela 44: Zahtevnost tečaja "Uvod v iskanje in iskalna orodja"	38
Tabela 45: Podajanje snovi na tečaju "Uvod v iskanje in iskalna orodja"	39
Tabela 46: Uresničena pričakovanja na tečaju "Uvod v iskanje"	39
Tabela 47: Pridobljeno znanje na tečaju "Uvod v iskanje"	39
Tabela 48: Vsebina tečaja "Uvod v iskanje"	40
Tabela 49: Zahtevnost tečaja "Uvod v iskanje"	40
Tabela 50: Podajanje snovi na tečaju "Uvod v iskanje"	40
Tabela 51: Uresničena pričakovanja na tečaju "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"	41
Tabela 52: Pridobljeno znanje na tečaju "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"	41
Tabela 53: Vsebina tečaja "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"	41
Tabela 54: Zahtevnost tečaja "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"	41
Tabela 55: Podajanje snovi na tečaju "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"	42

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

KAZALO PRILOG

Priloga 1:Primer tiskanega anketnega vprašalnika o tečajih iskanja po elektronskih informacijskih virih	48
Priloga 2: Primer tiskane zgibanke v letu 2010 za prijavo na tečaju.....	49

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

SEZNAM KRATIC

NUK – Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana

BIC – Bibliotekarski izobraževalni center NUK

NSK – Narodna i sveučilišna biblioteka u Zagrebu

CIS – Center za informacijske storitve NUK

npr. – na primer

t.i. – tako imenovan

itd. – in tako dalje

ipd. – in podobno

HAW – Hrvatski arhiv weba

OSZK – Országos Széchényi Könyvtár

ÖNB – Österreichische Nationalbibliothek

BNCR – Biblioteca nazionale centrale di Roma

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

ZAHVALA

Za vso pomoč in podporo pri pisanju diplomskega dela, se zahvaljujem mentorici, dr. Vlasti Zabukovec. Zahvaljujem se vsem zaposlenim v Narodni in univerzitetni knjižnici, predvsem pa delovni mentorici gospe Damjani Vovk, ki mi je med študijsko prakso omogočila vpogled v ključne podatke za izdelavo empiričnega dela diplome in med študijskim procesom vztrajno verjela vame. Pomemben delež in zasluge, da sem postala strokovnjakinja na področju bibliotekarstva, pa imajo moji starši, sorodniki, prijatelji in študijski kolegi, zato se jim še prav posebej zahvaljujem.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

1. UVOD

V diplomskem delu bom analizirala organiziranost tečajev iskanja po elektronskih informacijskih virih v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani (v nadaljevanju NUK). Ugotavljal bom, katere skupine knjižničnih uporabnikov se jih udeležujejo, kako obisk tečaja vpliva na njihovo nadaljnje delo ali študij in kako so na tečajih zadovoljni z vsebino, zahtevnostjo in podajanjem snovi.

V teoretičnem delu bom najprej na kratko predstavila slovensko nacionalno knjižnico. Že v tem segmentu se bom navezala na organiziranost izobraževanja uporabnikov v NUK in podrobno opisala vsebino brezplačnih tečajev iskanja. Predstavila pa bom tudi primere knjižnic držav, ki mejijo s Slovenijo. Vključila bom torej ¹Narodno in univerzitetno knjižnico v Zagrebu, Nacionalno knjižnico Madžarske, avstrijsko nacionalno knjižnico ter Osrednjo nacionalno knjižnico v Rimu.

Menim, da je predstavljena tematika aktualna predvsem zato, ker zgolj o opisani problematiki nisem zasledila predhodnih raziskav.

¹ Narodna in univerzitetna knjižnica Zagreb - Narodna i sveučilišna biblioteka u Zagrebu (NSK)

Nacionalna knjižnica Madžarske - Országos Széchényi Könyvtár (OSZK)

Avstrijska nacionalna knjižnica - Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB)

Osrednja nacionalna knjižnica v Rimu - Biblioteca nazionale centrale di Roma (BNCR)

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

2. NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA LJUBLJANA

Vloga, funkcije in naloge NUK, so po *Zakonu o knjižničarstvu iz leta 2001* (Ur. l. RS 87/01) podobne ureditvi ostalih nacionalnih knjižnic v razvitem svetu. Poleg obdelovanja, hranjenja in izposoje knjižničnega gradiva, izdelovanja katalogov, podatkovnih zbirk ter ostalih informacijskih virov, medknjižnične izposoje, knjižnica zbira in hrani ²sloveniko, skrbi za njeno dostopnost na tujem in pripravlja narodno bibliografijo. Zaposleni v NUK se ukvarjajo tudi z dodeljevanjem ISBN, ISSN in ISMN številčenja, izvajajo programe varovanja in hranjenja gradiva, raziskujejo ter razvijajo nacionalni vzajemni bibliografski sistem, v katerega so vključeni vsi tipi slovenskih knjižnic. Posebno pozornost pa posvečajo svojim članom in uporabnikom, katerim v okviru storitev ponujajo izobraževanja in jih tako informacijsko opismenjujejo (Ambrožič, 2006).

Podobno tudi strokovni članek z naslovom Slovenska nacionalna knjižnica, kritično nagovori bralca glede pomena nacionalnih institucij za slovenski narod, pri tem pa se osredotoči na NUK. Knjižnica ima veliko nalog, ki jih lahko razvrstimo v tri sklope. Ker je nacionalna knjižnica, je neločljivo povezana s kulturno dediščino in tako po zakonu o obveznem izvodu, kot ostale nacionalne knjižnice primerno obdeluje, hrani, posreduje, varuje in ščiti sloveniko. Kot osrednja knjižnica države, statistično obdeluje podatke delovanja nacionalnega knjižničnega sistema, kar ji omogoča vpogled v organiziranost in delo ostalih slovenskih knjižnic. Sistem vzdržuje s splošnimi knjižničarskimi predpisi in ponuja več različnih strokovnih izobraževanj za knjižnične delavce, katerim tudi podeli strokovni bibliotekarski naziv. Skrbi za razvojno-raziskovalno dejavnost in je vedno usmerjena v napredek stroke. Glede na izstopajočo univerzitetno funkcijo, že od ustanovitve Univerze leta 1919 (formalno od leta 1938), tesno sodeluje z Univerzo v Ljubljani. Vpisanim študentom tako pripravlja slovensko in tujejezično študijsko gradivo. Ker knjižničarji v NUK podpirajo učinkoviti, znanstveno podkrepljeni, pedagoški proces

² Slovenika – gradivo slovenskih avtorjev in založnikov, ne glede na jezik in kraj izdaje. Opisuje Slovenijo in Slovence.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

tudi za njih na različne termine organizirajo tečaje o iskanju in uporabnosti ustreznih informacijskih virov (Kodrič-Dačić, 2005).

2.1 INFORMACIJSKI IN REFERALNI CENTER NUK

Zaposleni v Informacijskem in referalnem centru NUK so že ob ustanovitvi skupaj z uporabniki oblikovali natančne poizvedbe za iskanje, iz različnih informacijskih virov, hkrati pa nudil podporo pri uporabi lokalno nameščenih CD zgoščenk (Ambrožič, 2006).

Zaposleni v ³ Informacijskem in referalnem centru NUK, so uporabniku pomagali predvsem preko plačljivih platform (npr. servisu *Dialog*), naročenih CD zgoščenk, virov na internetu ter računalniškega kataloga NUK. Leta 1995 pa je začel delovati strežnik za CD zgoščenke, kar je pomenilo ključni razmah v razvoju centra. Strežnik je ponujal dostop do različnih informacijskih virov na CD zgoščenkah s celotne Univerze v Ljubljani in dostop do uporabniku relevantnih informacij preko osebnih računalnikov in hkrati preko terminalov, ki so bili takrat še vedno prisotni v knjižnicah. V NUK so uporabniki zaradi izgradnje dostopa, končno lahko iskali po zelenih znanstvenih bibliografijah, citatnih indeksih, knjižničnih katalogih in drugih referenčnih virih. Vzpostavitev strežnika je torej na oddelek vplivala revolucionarno, saj se je vzporedno s tam odprlo tudi novo delovno področje, katerega cilj je bil slediti svetovnim trendom in razvijati novejša tehnologije. Novosti vsekakor niso negativno vplivale na svetovanje in pomoč uporabnikom pri samostojnem delu. Zavedanje, kako pomembno je biti samostojen iskalec informacij v NUK, se je vse bolj krepilo (Ambrožič, 2006).

Hkrati s pridobitvijo strežnika so v knjižnici postavili tudi tri delovne postaje za uporabnike, katerih število, se je ob selitvi v pritličje povečalo na štiri. Ko so leta 1999 prenavljali knjižnično zgradbo, so vanjo umestili še en večji prostor t.i. Informacijsko središče. Središče je takrat postalo nov večnamenski prostor s prostim dostopom, kjer so bili na enem mestu združeni javni listkovni katalogi in osemnajst računalnikov za uporabnike. Informacijski pult v prostoru so namenili informatorju, ki je bil vedno prisoten. Na delovnih postajah uporabniki lahko tudi v današnjih dneh, brskajo po

³ Informacijski in referalni center NUK, se je leta 2009 preimenoval v Center za informacijske storitve (CIS), zato danes veljavni naziv uporabljam v nadaljevanju diplomskega dela.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

katalogu, internetu in uporabljajo naročniške informacijske vire. Ob bližajočem se koncu leta 2000, so v Informacijskem in referalnem centru NUK pod nazivom Kažipot po informacijskih virih, že začeli pripravljati *Mrežnik – portal informacijskih virov* (Ambrožič, 2006).

Ta je postal uporaben in dostopen v letu 2001. Dinamično razporejene spletne povezave Mrežnika, so vsakemu omogočale ustrezen vpogled v naročniške in relevantne prosto dostopne vire, ne glede na medij: splet ali CD zgoščenko. Uporabniki tu lahko izberejo ustrezen informacijski vir, kjer potem poiščejo informacijo. Ker je center usmerjen v iskanje informacij, vzporedno skrbi za informacijsko pismenost bibliotekarjev in uporabnikov NUK. Tesno sodeluje tudi z Bibliotekarskim izobraževalnim centrom NUK (v nadaljevanju BIC), saj tečaje za uporabnike, katerih programe pripravlja BIC, izvajajo ravno informatorji iz Informacijskega in referalnega centra NUK. Brezplačen tečaj za iskanje po računalniškem katalogu COBISS/OPAC, je center izvajal že od svojega odprtja dalje, kasneje pa so oblikovali tudi tečaje za iskanje po elektronskih informacijskih virih. Zajemali so osnove načinov iskanja po spletu, iskanje po znanstvenih bibliografijah in citatnih indeksih ter načine uporabe elektronskih časopisov in knjig. Z letom 2001 je kmalu zamrla uporaba informacijskih virov na strežniku za CD zgoščenke, saj ga je zamenjal dostop preko spleta. Od septembra 2004 je v knjižnici aktivirana storitev oddaljenega dostopa. Storitve vsem aktivnim članom NUK, danes omogoča dostop do informacijskih virov s poljubne lokacije (Ambrožič, 2006).

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

2.1.1 Izobraževanje uporabnikov v Narodni in univerzitetni knjižnici

Zaradi hitrega razvoja informacijske in komunikacijske tehnologije, se tako kot drugod po knjižnicah tudi v NUK, kaže vse večja težnja po bolj relevantnih informacijskih virih na poljubnih nosilcih. Posledično tudi uporabniki od knjižničarjev zahtevajo več, zato se ti vzporedno usposablajo in sledijo vedno novim tehnikam, načinom dostopa do novejših informacij. Knjižnični strokovnjaki, ki hkrati opravljajo tudi delo informatorjev, udeležencem tečajev ponujajo tako formalno kot tudi neformalno izobraževanje. Program strokovnega izpopolnjevanja ter permanentnega izobraževanja, sestavlja BIC (Ambrožič, 2006).

Vsebine tečajev skuša pripraviti tako da, se v večji meri približajo svetovnim trendom ter spremembam v vseh vrstah slovenskih knjižnic. Poleg tega center organizira in za bodoče delavce v stroki, izvaja tudi bibliotekarske strokovne izpite ter potrjuje bibliotekarske nazive. BIC se venomer trudi, da bi s svojo raznovrstno ponudbo izobraževanj v NUK povabil čim več udeležencev, tako knjižničarjev, kot tudi uporabnikov različnih knjižnic (Ambrožič, 2006).

V želji, ugotoviti, kakšna pričakovanja do tečajev imajo tisti, ki se prijavijo, kako so s tečaji zadovoljni, kako ocenjujejo predavatelje in njihovo delo ter kakšne spremembe predlagajo, je CIS navadno ob koncu svojega dela med udeležence razdelil tiskane ankete. Število udeležencev na tečajih, se je v obdobju 1998-2004, nenehno povečevalo in sicer tako da, so v letu 2004 predstavljali že skoraj četrtino vseh prijavljenih. Največji delež uporabnikov, ki se na tečaje prijavljajo, predstavljajo študentje Univerze v Ljubljani. Ravno zato, BIC z entuziazmom pristopa do pedagoških delavcev na določenih visokošolskih zavodih. Sprašuje jih, kako oblikovati izobraževalni program, ki bi bil prilagojen potrebam študentov (Ambrožič, 2006).

Do sedaj je uspel skleniti sodelovanje z več kot šestdesetimi predavatelji, strokovnjaki, od katerih sta jih približno dve tretjini iz NUK, tretjina pa je zunanjih izvajalcev. Prihajajo predvsem iz drugih slovenskih knjižnic, nekaj pa jih je tudi iz drugih ustanov (predavali so že npr. iz Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše Ljubljana, svojo ponudbo izobraževanj, pa so NUKovci imeli ažurirano tudi na spletni strani Andragoškega centra

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo. Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l 2016

Slovenije) in komercialnih ponudnikov. BIC ponuja tudi usposabljanja skupaj s Komisijo za izobraževanje pri Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, z Zavodi za zaposlovanje pa omogoča prekvalifikacije za kadre, ki delajo preko sistema javnih del. V letu 2005 so sodelavci BIC, začeli bolj konkretno in pogosteje predstavljati svoje ideje in trud študentom različnih fakultet, predvsem profesorjem Oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo na Filozofski fakulteti. Tesno so povezani tudi z Inštitutom informacijskih znanosti Maribor in sicer v okviru izobraževanj za vzajemno katalogizacijo. V prihodnosti se bo BIC v skladu s strategijo NUK, še naprej posvečal uvajanju novih metod in oblik izobraževanja uporabnikov, saj se v okolju prav tako dogajajo korenite spremembe na področju poučevanja npr. e-izobraževanje (Ambrožič, 2006).

2.1.1.1 Uporabniki NUK in nabor brezplačnih tečajev iskanja po elektronskih informacijskih virih

Uporabniki NUK so:

- študentje Univerze v Ljubljani,
- študentje drugih visokošolskih zavodov,
- dijaki (nad 18 let), upokoјenci in gibalno-ovirane osebe,
- osebe do 18 let (članstvo lahko identificirajo s podpisom skrbnika),
- nezaposleni in člani ZBDS (Postani član NUK, 2014).

Vsak tečaj traja štiri ure in je zasnovan tako teoretično kot tudi praktično (med razlago snovi se naredi več vaj, poskusov uporabe elektronskih podatkovnih baz, izpelje se več iskalnih poizvedb). Ob koncu tečaja vsak izmed udeležencev reši kratek anketni vprašalnik. Nekdaj je bil udeležencem ponujen v tiskani obliki, danes ga najdejo na spletnem vmesniku (Komel Snoj, 2012).

Glede na prostorske in kadrovske zmožnosti, pa informatorji iz Centra za informacijske storitve v sodelovanju z BIC, organizirajo tudi izredne in prilagojene tečaje za študente nekaterih fakultet, posameznih oddelkov. Če je zanimanje za omenjene tečaje večje, se

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

skupina udeležencev lahko dogovori tudi za dodatne termine in vsebino tečajev (Komel Snoj, 2012).

Tečaje NUK bom na kratko opisala:

Tečaj »COBISS/OPAC«

Na tečaju »COBISS/OPAC«, se uporabniki naučijo samostojno uporabljati vzajemni katalog slovenskih knjižnic, saj jih predavatelj seznani z različnimi načini iskanja (osnovno, napredno, ukazno iskanje). Seznanijo pa se tudi s spletnim katalogom NUK (Komel Snoj, 2012).

Tečaj »DiKUL«

Uporabnikom knjižnice ponuja védenje o portalu Digitalne knjižnice Univerze v Ljubljani (DiKUL). Tečaj traja štiri ure in potem se pričakuje, da bodo uporabniki usposobljeni za samostojno uporabo. Predavatelji Portal opredeljujejo kot t.i. združevalni iskalnik, saj tisti, ki tu oblikujejo svoje poizvedbe lahko iščejo po več informacijskih virih hkrati. Brskanje po portalu, je za uporabnike enostavno tudi zato, ker jim rezultate vsakega iskanja združi in prikaže celovit seznam zadetkov. Poleg svoje osnovne funkcije, omogoča še dostop do celotnih vsebin dokumentov preko bibliografskih podatkov, kar velja za enoten Katalog informacijskih virov Univerze v Ljubljani in Katalog e-revij Univerze v Ljubljani. Znotraj obeh katalogov so vsi naslovi znanstvenih revij v elektronski obliki (Komel Snoj, 2012).

Tečaj »DiKUL za sociologe«

Osnova tega tečaja je DiKUL in vse njegove funkcije ter prednosti, ki jih ima kot t.i. združevalni iskalnik. Tečaj se je izvajal med leti 2010 in 2012, in se izvaja še danes. Organizira se za manjše skupine študentov, predvsem za študente 1. letnika dodiplomskega študija Oddelka za sociologijo. Na tečaju študentje usvojijo teoretično znanje o DiKUL portalu, ki ga nadgradijo z učenjem iskanja socioloških tekstov, pomembnih za njihov študij (Komel Snoj, 2012).

Tečaj »e-članki in e-knjige«

V tem sklopu predavatelji predstavijo skupine servisov, preko katerih imajo uporabniki dejansko vpogled do elektronskih časopisov in knjig. Skupaj ugotavljajo kako se

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

posamezen servis uporablja, z namenom najti polna besedila člankov in poglavja knjig, brskajo po naslovih dostopnih na slovenskih tleh in drugod. Predstavljene so različne možnosti iskanja npr. po vsebinskih oznakah in načini shranjevanja ter značilnosti člankov v poljubnih formatih. Uporabniki se učijo tudi pošiljanja besedil po elektronski pošti (Komel Snoj, 2012).

Tečaj »časopisi, e-knjige in knjižnice«

Tečaj se je pod tem poimenovanjem izvajal med leti 2010 in 2012. V današnjih dneh se izvaja samo še pod nazivom Tečaj »e-članki in e-knjige«, ker tematsko sovpadata.

Tečaj »EndNote Web«

Na tečaju »EndNote Web«, predavatelji usmerijo udeležence tečaja na spletno orodje, znotraj katerega se naučijo vse o zapisih bibliografskih virov. Pravilno oblikovane zapise uporabljajo v zaključnih delih (citiranje v strokovnih in znanstvenih besedilih). Med samim potekom tečaja si udeleženci ustvarijo osebne spletne račune, v katere po navodilih predavatelja uvažajo pravilno navedene reference, najdene v različnih informacijskih virih (EBSCOHost, ScienceDirect, itd.). Poljubne reference se nato naučijo organizirati in urejati, pripravljajo bibliografijo (npr. sezname uporabljene literature), med pisanje besedila vstavljajo citate (po principu »Cite While you Write«), predstavljeni pa so jim tudi različni stili citiranja (Komel Snoj, 2012).

Tečaj »Iskanja po elektronskih informacijskih virih«

Omenjeni tečaj se je med leti 2010 in 2012 izvedel štirikrat. V brošurah, ki pričajo o *Programih izobraževanja v NUK*, pa so naziv tečaja »Iskanja po elektronskih informacijskih virih« uporabili tudi za nadpomenko tematike, ki je skupna vsem tečajem. Kajti, vsi tečaji stremijo k učenju iskanja po elektronskih podatkovnih bazah, portalih, da bi uporabniki kasneje lahko sami pridobili, točno tisti informacijski vir, ki ga potrebujejo. (Komel Snoj, 2012).

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tečaj »mEga iskalnik NUK«

Knjižničarji in informatorji NUK so v želji, da bi združili čim več vsebin iz zbirk številnih ponudnikov in založnikov EBSCO Host (Academic Search Complete), Elsevier (Science Direct), EMERALD, JSTORE, Oxford University Press (Oxford Journals Online, Oxford Wiley) oblikovali vmesnik za orodje »mEga iskalnik NUK«. Tu so na voljo uporabnikom tudi podatki in vsebine iz odprto dostopnih zbirk kot so: arXiv.org, OAster, DOAJ. Tečaj se izvaja skupaj s kratko predstavitvijo DiKUL, ker imata mEga iskalnik NUK in portal Digitalne knjižnice Univerze v Ljubljani enak vmesnik. Na tečaju udeleženci izvedo za različne možnosti iskanja, preizkušajo se v uporabi različnih filtrov, ki se prilagajajo iskanju, uporabi osebnih map, izdelujejo uporabniški profil, učijo se naročati članke preko medknjižnične izposoje ipd. (Komel Snoj, 2012).

Tečaj »Uvod v iskanje in iskalna orodja«

Na tečaju »Uvod v iskanje in iskalna orodja« se udeleženci seznanijo z načinom kako izbrati ustrezen informacijski vir, kako dostopati do njega in kakšni so pogoji za dostop. Predavatelj svoje predavanje začne v Mrežniku – portalu informacijskih virov, kjer najdemo osnovna orodja za iskanje. Prijavljenim predstavi pojem bibliografskega zapisa, kasneje pa pregledujejo ter uporabljajo vrste indeksov, tezavre. Udeleženci hkrati poizkušajo kdaj in kako uporabljamo logične operatorje, oziroma operatorje bližine (AND, OR, AND NOT) kako prikažemo in izvažamo zadetke v osebne spletne račune, srečajo se z iskalno zgodovino ipd. (Komel Snoj, 2012).

Tečaj »Uvod v iskanje«

Tečaj se je pod tem poimenovanjem izvajal med leti 2010 in 2012. V današnjih dneh se izvaja samo še pod nazivom Tečaj »e-članki in e-knjige«, ker tematsko sovpadata.

Tečaj »Znanstvene bibliografije in citatni indeksi«

Udeleženci na tečaju »Znanstvene bibliografije in citatni indeksi« najprej v teoriji dobro spoznajo osnovne pojme, kot so znanstvene bibliografije, tezaver in citatni indeksi. Nato opravijo nekaj praktičnih vaj specifičnega iskanja. Iščejo po citirani literaturi in ugotavljajo kako se v praksi uporablja. Hkrati spoznavajo možne načine dostopa do polnih besedil

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

člankov v tiskanih in elektronskih znanstvenih časopisih po Sloveniji in v sklopu medknjižnične izposoje (Komel Snoj, 2012).

Tečaj »dLib«

Tečaj »dLib⁴« skuša udeležencem tečaja približati portal Digitalne knjižnice Slovenije dLib.si. Je enostaven za dostop in omogoča vpogled v celotno slovensko vedenje ter kulturo. Iskanje po virih je preprosto, brezplačne digitalne vsebine, se lahko pregledujejo kjerkoli in kadarkoli. Udeleženci lahko na enem mestu tako pregledujejo celotna besedila revij iz različnih področij, časopise, knjige in visokošolskih del ter slikovne ter zvočne vire v elektronski obliki. Na portalu lahko brskajo tudi po naslovih starejših del, ki nimajo več avtorskih pravic, po delih sodobnih avtorjev in izdajah znanstvenih založb s katerimi ima NUK urejena avtorsko pravna razmerja. Razlago preverijo in poskusijo preko vaj (Komel Snoj, 2012).

⁴ Za tečaj dLib (Portal Digitalna knjižnica Slovenije) nisem pridobila izpolnjenih anketnih vprašalnikov, zato tudi ni vključen v tabelaričnem prikazu. Kljub temu se mi zdi smiselno, da ga opišem, saj sta ga takrat izvajala Enota za razvoj Digitalne knjižnice in Center za informacijske storitve. Slednji ga še vedno izvaja.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

3. IZOBRAŽEVANJE V SOSEDNJIH NACIONALNIH KNJIŽNICAH

3.1 NACIONALNA KNJIŽNICA ZAGREB (NSK)

Nacionalna in univerzitetna knjižnica Zagreb (v nadaljevanju NSK) je bila ustanovljena s prihodom Jezuitov v Zagreb leta 1607, na današnji lokaciji pa je že vse od leta 1995. Predstavlja steber hrvaškega knjižničnega sistema in je vir informacij o tradiciji, zgodovini ter razvoju Hrvaške in njenih prebivalcev (Misija i vizija, 2012).

Nacionalna in univerzitetna knjižnica Zagreb beleži štiri kategorije uporabnikov:

- Fizične osebe (vpisani uporabniki: študentje, znanstveno-izobraževalno osebje, raziskovalci, učenci, ki so dopolnili osemnajst let, državljani Republike Hrvaške, tuji državljani)
- Pravne osebe (knjižničarji drugih fakultetnih ali oddelčnih knjižnic Univerze v Zagrebu)
- Pravne osebe: uporabniki sistema medknjižnične izposoje (z drugih univerzitetnih knjižnic v Republiki Hrvaški)
- Pravne osebe (mednarodna medknjižnična izposoja med tujimi knjižnicami ali komercialnimi servisi) (Mihalić, 2006).

Izobraževanja uporabnikov zaposleni izvajajo v skladu s potrebami in zmožnostmi posameznika. Da bi povečali uporabo digitalnih informacijskih virov in izboljšali informacijsko pismenost uporabnikov, so začeli izvajati koordinirani izobraževalni program za uporabnike in knjižničarje. Smernice za izobraževanje uporabnikov imajo v NSK zapisane v *Splošnem aktu o pogojih poslovanja, storitev, izposoje in medknjižnične izposoje gradiva*. Knjižničarji tako vodijo spletne tečaje, ki jih sestavlja vodič za iskanje in rezervacijo knjižničnega gradiva po celotnem sistemu. Tistim posameznikom, ki knjižnico uporabljajo na daljavo, je omogočen dostop do virtualne učilnice in interaktivni tečaj, medtem ko je uporabnikom, ki osebno obiščejo prostore knjižnice, ponujeno strokovno in bolj poglobljeno vodenje (Mihalić, 2006).

Knjižničarji v NSK hkrati oblikujejo posebne baze podatkov za različne skupine uporabnikov ali bazo podatkov, ki se navezuje na posamezno univerzo. Za skupine študentov (iskanja se učijo na posameznih fakultetah) so recimo skupaj s *Srcem* –

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo. Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l 2016

Univerzitetni računalniški center, leta 2004 implementirali iskalnik po različnih znanstvenih panogah imenovan Hrvatski arhiv weba (HAW) (Mihalić, 2006).

Nabor izobraževanj, ki jih za uporabnike izvaja NSK

Strokovno vodenje skupin po knjižnici poteka med tednom od 8:00 do 15:00. Zaposleni naprošajo skupine uporabnikov, da svoj prihod najavijo en teden prej preko spletnega obrazca ali telefona. Končni datum in program obiska, bodo potrdili po elektronski pošti ali telefonu (Izobrazba korisnika, 2012).

Delavnica »Kako uporabljati knjižnico«

Vsebinsko je delavnica usmerjena v praktične nasvete o tem, kako uporabljati knjižnico, kakšnega tipa je lahko knjižnično gradivo. Uporabniki pa se naučijo tudi iskanja po katalogu. Delavnica se izvaja dvakrat tedensko po eno uro (Izobrazba korisnika, 2012).

Delavnica »Uvod v svet informacij«

Projekt je NSK oblikovala za usposabljanje maturantov. Dijaki se tekom eno in pol urne delavnice učijo raziskovalnih metod, iskanja, uporabe in vrednotenja informacij. Informatorji oziroma knjižničarji, jim razložijo kako iskati informacije, kako dostopati do njih, jih navsezadnje kritično ovrednotiti ter uporabiti (Izobrazba korisnika, 2012).

Programi usposabljanja uporabnikov v NSK se precej razlikujejo od programov v NUK. Za uporabnike poleg vodenja po knjižnici, NSK ponuja samo dve izobraževanji, medtem ko jih je imel NUK v svojem programu izobraževanja za uporabnike, med leti 2010 in 2012 enajst (danes devet). Od NUK, ki organizira štiri urne tečaje, se NSK razlikuje tudi po trajanju izobraževanj za uporabnike. Vodenje po knjižnici poteka od osmih zjutraj do treh popoldne, delavnica »Kako uporabljati knjižnico« eno uro in delavnica »Uvod v svet informacij«, eno uro in pol. Vsebinsko ima NSK tečaje, kjer uporabnikom predstavi bolj splošne informacije (primer »Kako uporabljati knjižnico«), NUK pa vsebinsko bolj dodelane, specifične tečaje. Podobne smernice, ki jih uporabljata obe knjižnici, se kažejo v organizaciji tečajev, delavnic, za posamezne skupine. Tako NSK organizira delavnice, usposabljanja za dijake, NUK pa za študente posameznih fakultet, oddelkov.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

3.2 NACIONALNA KNJIŽNICA MADŽARSKE (OSZK)

Nacionalna knjižnica je bila ustanovljena leta 1802. Zbira in hrani patriotiko ter seveda obvezni izvod, kar je osnova za pripravo nacionalne bibliografije. Nacionalna knjižnica je ključna pri delovanju vseh javnih knjižnic in preko centralnega kataloga NEKTAR omogoča mednarodno medknjižnično izposajo. Uporabnikom omogoča izposajo zgolj v čitalniški obliki. V ospredju je njena nacionalna funkcija, vse ostale naloge prepušča kompleksnemu sistemu vseh tipov knjižnic in njihovih centralnih organizacij. Te so Oddelek za knjižničarstvo pri ministrstvu za kulturo, Društvo madžarskih knjižničarjev, Center za preskrbo knjižnic in Center za bibliotekarstvo in metodiko dela v knjižnicah. Slednji nosi naziv zavoda in deluje v okviru nacionalne knjižnice. Ustanovljen je bil leta 1952, njegovo novo poimenovanje in naloge, pa so bile opredeljene v letu 1959 (Žoldoš, 2001).

Center za bibliotekarstvo in metodiko dela v knjižnicah koordinira in opravlja znanstvene raziskave. Zadolžen je za uveljavljanje inovativnih metod na strokovnem področju, omogoča stalna strokovna izobraževanja za knjižnične delavce in skrbi za izdajanje publikacij ter hrambo bibliografije. Pod njegovo okrilje sodi Specialna knjižnica za bibliotekarstvo. Tako kot naš Informacijski center za bibliotekastvo v NUK (ICB), hrani in posreduje gradivo s knjižničarskega področja, področja informacijske znanosti, vsem bibliotekarjem, raziskovalcem v stroki ter študentom. Zbira tudi sivo literaturo (Žoldoš, 2001).

Center skupaj s knjižnico uporabnike preskrbi s primerno literaturo, tiste katerih primarna naloga je vzgoja uporabnikov, njihovo informacijsko opismenjevanje, učenje samostojne uporabe literature in raziskovanja, pa so knjižnice visokošolskih zavodov. Delijo se na univerzitetne in visokošolske knjižnice. Visokošolske knjižnice Madžarske so hkrati obravnavane kot specialne knjižnice, ker ne upoštevajo priporočenih definicij po mednarodnih ISO standardih (Žoldoš, 2001).

NUK opravlja obe svoji funkciji, tako funkcijo nacionalne knjižnice kot tudi funkcijo univerzitetne knjižnice. Na slednji je poudarek večji, medtem ko je vloga OSZK čisto nasprotna. OSZK ima izrazito nacionalno funkcijo, vse ostale naloge, vključno z

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo. Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l 2016

izobraževanjem, pa prepušča ostalim tipom knjižnic in njihovim centralnim organizacijam. Tak primer je populacija študentov, ki se veščin iskanja učijo kar v visokošolskih knjižnicah (Žoldoš, 2001).

3.3 NACIONALNA KNJIŽNICA AVSTRIJE (ÖNB)

Zbirke Avstrijske nacionalne knjižnice (v nadaljevanju ÖNB) predstavljajo mešanico zgodovinsko bogate kulturne dediščine in publikacij, ki jih potrebuje današnja informacijsko zahtevna družba. Institucija se v javnosti kaže kot izjemen nacionalni spomenik, hkrati pa je center za izobraževanje ter kulturo. Tamkajšnji knjižničarji namreč menijo, da je ustanova središče informacij in raziskav (Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek, 2013).

Uporabniki avstrijske nacionalne knjižnice so: dijaki, študentje, zaposleni, upokojenci (Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek, 2013).

Preden pričnejo s tečaji, knjižnica ob vsakem obisku ponudi uporabnikom možnost uvodne predstavitve in delavnice. Med posamezno predstavitvijo je dovoljena uporaba lastnega prenosnega računalnika. Vsak tečaj traja eno uro in pol in se izvaja frontalno. Pomembno je, da udeleženci dobro prisluhnejo navodilom, da aktivno sodelujejo in da sprašujejo (Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek, 2013).

Tečaji, ki so na voljo knjižničnim uporabnikom:

»**Uvod v iskanje literature v avstrijski nacionalni knjižnici**« vključuje hitro poznavanje nalog in kolektivnih prioritet avstrijske nacionalne knjižnice, udeležencem predstavi pomembne vstopne točke na domačo stran knjižnice. Dá jim prve informacije za uporabo knjižničnega kataloga, spletnih baz podatkov in elektronskih revij. Udeleženci se učijo tudi iskanja na določeno iskalno zahtevo (Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek, 2013).

»**Po družinskih sledih**« vključuje pregled genealoških platform ki so pomembne za rodoslovne raziskave v Avstriji in nekdanje kronske dežele (GenTeam, Familia Austria,

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo. Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l 2016

Adler, FamilySearch, Matricula, Acta Publica, Crossborder Archives) in raziskovalnih možnosti (Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek, 2013).

»**Hitro iskanje**« skrbi za to, da uporabniki postanejo eksperti v hitrem iskanju po zbirkah nacionalne knjižnice. Učijo se iskanja knjig in esejev, člankov, revij, časopisov, disertacij, digitaliziranih slik, vnašanja ključnih besed. Spoznajo Google Books, Wikipedijo, posebnosti enostavnega in naprednega iskanja, filtrirajo po različnih kriterijih. Ustvarijo si svoj račun (Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek, 2013).

»**Seznam podatkovnih baz avstrijske nacionalne knjižnice**«, kjer poteka predstavitev Infosystema z bazami podatkov. Na tem tečaju predavatelji opredelijo baze podatkov kot so Brockhaus, Duden, Munzinger, Britannica in Britannica Image Quest, spregovorijo o prostem dostopu in o pomembnih digitaliziranih referenčnih delih (Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek, 2013).

»**Zbirka pomembnih glasbenih podatkov**«, vključuje predstavitev glavnih podatkovnih baz, kot je Grove Music Online (Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek, 2013).

Poleg rednih tečajev informatorji vodijo usposabljanja o dogovorjenih temah in o določenih virih za registrirane skupine. Zainteresirane osebe za usposabljanje skupine so npr. študenti iste stroke, dijaki in odrasli na istem delovnem mestu. Ti morajo usposabljanje tudi finančno poravnati (Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek, 2013).

ÖNB za svoje uporabnike ponuja pet različnih tečajev, ki se od NUK-ovih, ne razlikujejo toliko kot tečaji, usposabljanja, v ostalih sosednjih nacionalnih knjižnicah. Na njih se uporabniki učijo hitrega in specifičnega iskanja, seznanijo se z elektronskimi bazami podatkov. Prav tako kot NUK, tudi ÖNB organizira skupinska usposabljanja na določene tematike in o določenih virih, vendar so ta plačljiva.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

3.4 OSREDNJA NACIONALNA KNJIŽNICA V RIMU (BNCR)

Ena izmed nalog osrednje nacionalne knjižnice v Rimu je, da spodbuja in organizira usposabljanja na področju bibliotekarske stroke tako za javna in zasebna podjetja oz. druge organizacije. Vsako leto ponudi svojim uporabnikom tudi tečaje in seminarje. Odprta je za vse italijanske in tuje univerze, študentom v knjižnici omogočijo pripravništvo. Ne zavrnejo niti tistih, ki bi radi opravljali prostovoljno delo. (Attività formative, 2009)

Knjižnica istočasno igra pomembno vlogo v kulturnem izobraževanju mlajše generacije. Trudi se predstaviti dela v knjižnici mladim uporabnikom / državljanom, da bi spoznali razliko med tradicionalnimi nosilci in spletnimi orodji, ki omogočajo bolj aktiven dostop do informacij.

Knjižničarji z uporabo kataloga na spletu in papirnatega kataloga uporabnike poučujejo o edinstvenih značilnostih knjižnice, o iskanju literature v OPAC SBN (catalogo del servizio bibliotecario nazionale) in o sodelovanju med italijanskimi knjižnicami za doseg skupnih ciljev. (Alternanza scuola lavoro, 2009)

O posameznih tečajih, ki jih ponujata BNCR in Biblioteca nazionale centrale di Firenze, na uradnih spletnih straneh nisem pridobila podrobnejših ažurnih podatkov o vsebinah posameznih tečajev. Iz pridobljenih podatkov lahko razberem le, da se izobraževanja v NUK in BNCR, razlikujejo po populacijah uporabnikov za katere so organizirana. Tečaji v NUK so tudi vsebinsko bolj specifični od izobraževanj v BNCR, ki mladim uporabnikom ponujajo splošen uvid v delo knjižnice in v načine iskanja informacij.

4. RAZISKOVALNI PROBLEM

Analizirala bom tečaje iskanja po elektronskih informacijskih virih v NUKu. Zanimalo me je kako so tečaji izpolnili pričakovanja udeležencev, ali bodo lahko znanje, pridobljeno na tečaju uporabili tudi pri svojem delu ali študiju in kako so bili zadovoljni z vsebino in podajanjem snovi ter kako zahtevni so se jim zdeli posamezni tečaji. Analiza je vključevala 11 tečajev iskanja po elektronskih informacijskih virih v času od 2010 do 2012.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

5. HIPOTEZE

- Med obiskom tečajev so se udeležencem izpolnila pričakovanja glede tečajev.
- Znanje in kompetence, ki jih udeleženci pridobijo na tečajih, bodo lahko uporabili pri svojem študiju ali delu.
- Vsebinski del tečajev udeleženci ocenjujejo zelo dobro.
- Zahtevnost tečajev so udeleženci ocenili kot primerno zahtevne.
- Udeleženci se strinjajo, da je predavateljevo podajanje snovi na tečajih zelo dobro.

6. METODOLOGIJA

Uporabljena je bila metoda anketnega vprašalnika.

6.1 VZOREC

V raziskavi je sodelovalo 569 udeležencev tečajev v NUKu.

6.2 PRIPOMOČKI

Vprašalnik je bil zaprtega tipa in udeležencem zagotavljal anonimnost. Vključeval je naslednje vsebinske sklope: doseganje pričakovanj, uporaba pridobljenega znanja, ocena vsebine, ocena zahtevnosti tečaja in ocena podajanja snovi na samih predavanjih. Pri zadnjih treh sklopih je bila uporabljena 10-stopenjska lestvica. Udeleženci so na koncu lahko dodali tudi svoje mnenje oz. predloge.

6.3 POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV

Podatki za analizo raziskave, so bili zbrani v anketnih vprašalnikih, ki so jih udeleženci izpolnili ob koncu vsakega tečaja. Te so izvedli predavatelji iz CIS, oziroma knjižničarji v Narodni in univerzitetni knjižnici, med leti 2010 in 2012.

Urejanje anketnih vprašalnikov in obdelava podatkov, ki so vključeni v raziskavo, pa sta potekala med 4.3.2013 in 22.3.2013. Vprašalniki so bili urejeni po vsebinah tečajev, ki bodo predstavljene pri rezultatih.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

7. REZULTATI

Rezultati bodo predstavljeni po posameznih tečajih.

Pri analizi bo uporabljena osnovna deskriptivna statistika: frekvenca in modus. Prosti odgovori udeležencev pa bodo vsebinsko kategorizirani.

Tečaj »COBISS/OPAC«

Izveden je bil petkrat, udeležilo se jih je 51 uporabnikov.

Tabela 1: Uresničena pričakovanja na tečaju »COBISS/OPAC«

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	0	1	24	26	51

Tečaj je največ udeležencem popolnoma ali v večji meri uresničil pričakovanja. Samo en udeleženec je povedal, da so njegova pričakovanja bila uresničena v manjši meri.

Tabela 2: Pridobljeno znanje na tečaju »COBISS/OPAC«

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	0	3	28	20	51

Udeleženci bodo lahko znanje uporabili v celoti ali večji meri.

Tabela 3: Vsebina tečaja »COBISS/OPAC«

Ocena vsebine tečaja							
	Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Manj dobra	Primerna	Deloma primerna	Skupaj
Število udeležencev	25	9	7	6	3	1	51

Velika večina udeležencev je vsebino tečaja ocenila kot zelo dobro.

Tabela 4: Zahtevnost tečaja »COBISS/OPAC«

Ocena zahtevnosti tečaja					
	Prevelika	Velika	Zadovoljiva	Primerna	Skupaj
Število udeležencev	9	1	1	40	51

Zahtevnost tečaja je bila po mnenju udeležencev primerna.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tabela 5: Podajanje snovi na tečaju »COBISS/OPAC«

Ocena podajanja snovi						
	Zelo dobro	Precej dobro	Dobro	Zadovoljivo	Deloma primerno	Skupaj
Število udeležencev	23	10	6	9	3	51

Podajanje snovi so ocenili kot zelo dobro ali precej dobro.

Tečaj »DiKUL«

Izveden je bil desetkrat, udeležilo se ga je 11 uporabnikov.

Tabela 6: Uresničena pričakovanja na tečaju "DiKUL"

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	1	2	68	40	111

Tečaj je največ udeležencem uresničil pričakovanja v večji meri. Najmanj udeležencem tečaj sploh ni uresničil pričakovanj.

Tabela 7: Pridobljeno znanje na tečaju "DiKUL"

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	2	6	64	39	111

Največ udeležencev bo znanje, ki so ga pridobili na tečaju uporabilo v večji meri. Najmanj udeležencev je obkrožilo, da na tečaju niso izvedeli nič novega.

Tabela 8: Vsebina tečaja "DiKUL"

Ocena vsebine tečaja							
Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Manj dobra	Zadovoljiva	Primerna	Niti primerna niti neprimerna	Skupaj
50	21	19	12	2	6	1	111

Vsebina tečaja se je največ udeležencem zdela zelo dobra. Najmanj udeležencev je vsebino ocenilo z niti primerna niti neprimerna.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tabela 9: *Zahtevnost tečaja "DiKUL"*

Ocena zahtevnosti tečaja											
	Prevelika	Precej velika	Velika	Zadovoljiva	Deloma primerna	Primerna	Manj primerna	Niti velika niti majhna	Majhna	Premajhna	Skupaj
Število udeležencev	4	10	2	5	13	64	6	4	2	1	111

Zahtevnost tečaja je bila za večino udeležencev primerna. Najmanj udeležencev tečaja je menilo, da je zahtevnost tečaja premajhna.

Tabela 10: *Podajanje snovi na tečaju "DiKUL"*

Ocena podajanja snovi								
	Zelo dobro	Precej dobro	Dobro	Manj dobro	Zadovoljivo	Primerno	Niti dobro niti slabo	Skupaj
Število udeležencev	47	37	10	11	2	3	1	111

Največ udeležencev je predavateljevo podajanje snovi ocenilo z zelo dobro. Najmanj udeležencev je predavateljevo podajanje snovi ocenilo z niti dobro niti slabo.

Tečaj »DiKUL za sociologe«

Tečaj je bil izveden enkrat, nanj se je prijavilo 24 udeležencev.

Tabela 11: *Uresničena pričakovanja na tečaju »DiKUL za sociologe«*

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	1	10	12	1	24

Največ, dvanajst udeležencev je na tečaju doseglo svoja predhodna pričakovanja v večji meri. Najmanj so se pričakovanja glede tečaja uresničila tistim udeležencem, ki so izbrali odgovora sploh ne, zakaj in popolnoma.

Tabela 12: *Pridobljeno znanje na tečaju "DiKUL za sociologe"*

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	1	7	12	4	24

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Največ udeležencev je odgovorilo, da bodo znanje uporabili v večji meri. En udeleženec pa tekom tečaja ni izvedel nič novega.

Tabela 13: Vsebina tečaja "DiKUL za sociologe"

Ocena vsebine tečaja								
	Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Manj dobra	Zadovoljiva	Primerna	Niti primerna niti neprimerna	Skupaj
Število udeležencev	1	3	3	4	5	7	1	24

Največ udeležencev je vsebino tečaja ocenilo kot primerno. Najmanj, dva udeleženca sta se odločila za odgovora niti primerna niti neprimerna ter zelo dobra.

Tabela 14: Zahtevnost tečaja "DiKUL za sociologe"

Ocena zahtevnosti tečaja							
	Precej velika	Velika	Zadovoljiva	Primerna	Niti velika niti majhna	Majhna	Skupaj
Število udeležencev	1	4	5	8	5	1	24

Največ udeležencev, osem, je ocenilo zahtevnost tečaja kot primerno. Najmanj udeležencev je ocenilo, da je bil tečaj precej zahteven ali da je bila zahtevnost majhna.

Tabela 15: Podajanje snovi na tečaju "DiKUL za sociologe"

Ocena podajanja snovi							
	Zelo dobro	Precej dobro	Dobro	Zadovoljivo	Deloma primerno	Primerno	Skupaj
Število udeležencev	5	10	4	3	1	1	24

Največ, deset udeležencev je podajanje snovi ocenilo kot precej dobro. Najmanj, dva udeleženca sta podajanje snovi ocenila kot deloma primerno in primerno.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tečaj »e-članki in e-knjige«

Izveden je bil enkrat, nanj pa se je prijavilo 8 udeležencev.

Tabela 16: Uresničena pričakovanja na tečaju "e-članki in e-knjige"

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	0	8	52	29	89

Največ udeležencem je tečaj izpolnil pričakovanja v večji meri. Osmim udeležencem je tečaj izpolnil pričakovanja v manjši meri. Nihče izmed udeležencev tečaja se ni odločil za možnost sploh ne.

Tabela 17: Pridobljeno znanje na tečaju "e-članki in e-knjige"

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	0	10	50	29	89

Največ udeležencev je sklenilo, da bodo znanje pridobljeno na tečaju uporabili v večji meri. Da bodo znanje uporabili v manjši meri, je menilo najmanj deset udeležencev. Nihče prijavljen ni izbral odgovora izvedel nisem nič novega.

Tabela 18: Vsebina tečaja "e-članki in e-knjige"

Ocena vsebine tečaja							
	Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Manj dobra	Zadovoljiva	Primerna	Skupaj
Število udeležencev	34	19	20	7	6	3	89

Vsebina tečaja se je največ udeležencem zdela zelo dobra. Najmanj udeležencev tečaja je vsebino ocenilo z deloma primerna.

Tabela 19: Zahtevnost tečaja "e-članki in e-knjige"

Ocena zahtevnosti tečaja								
	Prevelika	Precej velika	Velika	Zadovoljiva	Deloma primerna	Primerna	Manj primerna	Skupaj
Število udeležencev	13	3	8	58	3	3	1	89

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Največ prijavljenim se je zahtevnost tečaja zdela zadovoljiva. Najmanj udeležencem, torej enemu se je zahtevnost zdela manj primerna.

Tabela 20: Podajanje snovi na tečaju "e-članki in e-knjige"

Ocena podajanja snovi								
	Zelo dobro	Precej dobro	Dobro	Zadovoljivo	Deloma primerno	Primerno	Niti dobro niti slabo	Skupaj
Število udeležencev	35	24	13	8	4	4	1	89

Največ, petintrideset udeležencev je podajanje snovi ocenilo kot zelo dobro. Najmanj udeležencev je podajanje snovi ocenilo kot niti dobro niti slabo.

Tečaj »elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice« (danes »e-knjige in knjižnice)

Tečaj je bil izveden samo enkrat. Nanj je bilo prijavljenih 8 udeležencev.

Tabela 21: Uresničena pričakovanja na tečaju "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	0	1	4	3	8

Največ, dvanajst udeležencev je na tečaju doseglo svoja predhodna pričakovanja v večji meri. Štirim udeležencem so se pričakovanja glede tečaja uresničila v manjši meri in popolnoma. Nihče prijavljen ni izbral odgovora sploh ne.

Tabela 22: Pridobljeno znanje na tečaju "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	0	1	4	3	8

Največ udeležencev je odgovorilo, da bodo znanje pridobljeno na tečaju uporabili v večji meri. Najmanj, en udeleženec bo znanje uporabil v manjši meri. Nihče prijavljen ni izbral odgovora izvedel nisem nič novega.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tabela 23: Vsebina tečaja "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"

Ocena vsebine tečaja					
	Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Zadovoljiva	Skupaj
Število udeležencev	3	2	2	1	8

Vsebino tečaja je z zelo dobra ocenilo največ udeležencev, trije udeleženci. Najmanj, enem udeležencu se je vsebina tečaja zdela zadovoljiva.

Tabela 24: Zahtevnost tečaja "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"

Ocena zahtevnosti tečaja				
	Precej velika	Primerna	Majhna	Skupaj
Število udeležencev	1	6	1	8

Največ udeležencev je zahtevnost tečaja ocenilo kot primerno. Najmanj udeležencev tečaja je bilo mnenja ali da od njih tečaj precej veliko zahteva ali da je zahtevnost majhna.

Tabela 25: Podajanje snovi na tečaju "elektronski časopisi, e-knjige in knjižnice"

Ocena podajanja snovi						
	Zelo dobro	Precej dobro	Dobro	Zadovoljivo	Deloma primerno	Skupaj
Število udeležencev	3	2	1	1	1	8

Največ, trije udeleženci so podajanje snovi ocenili z zelo dobro. Najmanj udeležencev je podajanje snovi na tečaju ocenilo z dobro, zadovoljivo in deloma primerno.

Tečaj »EndNote Web«

Tečaj je bil izveden devetkrat, obiskalo ga je skupno 105 udeležencev

Tabela 26: Uresničena pričakovanja na tečaju "EndNote Web"

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	1	8	41	55	105

Največ udeležencem je tečaj popolnoma uresničil pričakovanja. Eden udeleženec, ki predstavlja najmanjši delež je izbral trditev sploh ne, preostalim udeležencem, pa je tečaj uresničil pričakovanja v manjši meri.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tabela 27: Pridobljeno znanje na tečaju "EndNote Web"

		Pridobljeno znanje				
		Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	0		12	45	48	105

Na tečaju pridobljeno znanje, bodo največ izkoristili tisti udeleženci, ki so izbrali trditev v celoti. Nihče od prijavljenih ni obkrožil odgovora izvedel nisem nič novega.

Tabela 28: Vsebina tečaja "EndNote Web"

Ocena vsebine tečaja								
	Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Manj dobra	Primerna	Deloma primerna	Niti primerna niti neprimerna	Skupaj
Število udeležencev	54	21	19	4	4	1	2	105

Največ udeležencev je vsebino tečaja ocenilo z zelo dobra. Najmanj, eden udeleženec je vsebino tečaja ocenil kot deloma primerno.

Tabela 29: Zahtevnost tečaja "EndNote Web"

Ocena zahtevnosti tečaja											
	Prevelika	Precej velika	Velika	Zadovoljiva	Deloma primerna	Primerna	Manj primerna	Niti velika niti majhna	Majhna	Premajhna	Skupaj
Število udeležencev	4	4	13	8	7	53	5	6	1	4	24

Največ udeležencev je zahtevnost tečaja ocenilo s primerno stopnjo zahtevnosti. Najmanj udeležencev je menilo, da je zahtevnost tečaja majhna.

Tabela 30: Podajanje snovi na tečaju "EndNote Web"

Ocena podajanja snovi							
	Zelo dobro	Precej dobro	Dobro	Zadovoljivo	Deloma primerno	Primerno	Skupaj
Število udeležencev	43	15	13	26	1	7	105

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Največ udeležencev je predavateljevo podajanje snovi ocenilo z zelo dobro. Najmanj udeležencev je način podajanja snovi uvrstilo pod kategorijo deloma primerno.

Tečaj »Iskanja po elektronskih informacijskih virih«

Tečaj je bil izveden štirikrat. Udeležilo se ga je skupno 45 uporabnikov.

Tabela 31: Uresničena pričakovanja na tečaju "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	1	6	24	14	45

Največ udeležencev je menilo, da je tečaj uresničil njihova pričakovanja v večji meri. Najmanj, torej eden udeleženec je obkrožil, da tečaj sploh ni uresničil njegovih pričakovanj.

Tabela 32: Pridobljeno znanje na tečaju "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	0	8	24	13	45

Največ udeležencev je menilo, da bodo znanje, ki so ga pridobili na tečaju uporabili v večji meri. Osem, najmanj udeležencev bo znanje pridobljeno na tečaju uporabilo v manjši meri. Nihče ni izbral odgovora izvedel nisem nič novega.

Tabela 33: Vsebina tečaja "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"

Ocena vsebine tečaja									
	Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Manj dobra	Zadovoljiva	Primerna	Deloma primerna	Niti primerna niti neprimerna	Skupaj
Število udeležencev	13	8	8	7	5	1	1	2	45

Največ udeležencev je vsebino tečaja ocenilo s kategorijo zelo dobra. Najmanj udeležencev je menilo, da je tečaj vsebinsko primeren in deloma primeren.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tabela 34: *Zahtevnost tečaja "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"*

Ocena zahtevnosti tečaja							
	Velika	Zadovoljiva	Deloma primerna	Primerna	Manj primerna	Niti velika niti majhna	Skupaj
Število udeležencev	2	2	8	26	3	4	45

Največ udeležencev se je strinjalo, da je zahtevnost tečaja primerna. Najmanj udeležencev je izbralo možnosti velika in zadovoljiva.

Tabela 35: *Podajanje snovi na tečaju "Iskanja po elektronskih informacijskih virih"*

Ocena podajanja snovi									
	Zelo dobro	Precej dobro	Dobro	Zadovoljivo	Deloma primerno	Primerno	Manj dobro	Niti dobro niti slabo	Skupaj
Število udeležencev	15	3	14	5	3	1	2	2	45

Največ, petnajst udeležencev tečaja je način predavateljevega podajanja snovi ocenilo z zelo dobro. Najmanj, en udeleženec tečaja je za podajanje snovi izbral kategorijo primerno.

Tečaj »mEga iskalnik NUK«

Tečaj je bil izveden štirikrat. Udeležilo se ga je 32 uporabnikov.

Tabela 36: *Uresničena pričakovanja na tečaju "mEga iskalnik NUK"*

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	0	1	12	19	32

Največ udeležencem, je tečaj popolnoma uresničil pričakovanja. Najmanj, eden udeleženec je izbral, da mu je tečaj uresničil pričakovanja v manjši meri. Nihče prijavljen ni obkrožil sploh ne.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tabela 37: Pridobljeno znanje na tečaju "mEga iskalnik NUK"

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	0	1	17	14	32

Največ udeležencev je izbralo, da bodo znanje pridobljeno na tečaju uporabili v večji meri. Najmanj, eden udeleženec, bo znanje pridobljeno na tečaju uporabil v manjši meri. Nihče prijavljen ni odgovoril izvedel nisem nič novega.

Tabela 38: Vsebina tečaja "mEga iskalnik NUK"

Ocena vsebine tečaja						
	Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Zadovoljiva	Deloma primerna	Skupaj
Število udeležencev	17	8	5	1	1	32

Največ udeležencev je vsebino tečaja ocenilo zelo dobro. Najmanj udeležencev je za vsebinsko oceno tečaja izbralo kategoriji zadovoljiva in deloma primerna.

Tabela 39: Zahtevnost tečaja "mEga iskalnik NUK"

Ocena zahtevnosti tečaja							
	Precej velika	Velika	Deloma primerna	Primerna	Manj primerna	Niti velika niti majhna	Skupaj
Število udeležencev	4	1	3	21	1	2	32

Največ udeležencev je zahtevnost tečaja ocenilo primerno. Najmanj udeležencev je za zahtevnost tečaja podalo oceno velika in manj primerna.

Tabela 40: Podajanje snovi na tečaju "mEga iskalnik NUK"

Ocena podajanja snovi					
	Zelo dobro	Precej dobro	Dobro	Zadovoljivo	Skupaj
Število udeležencev	16	11	3	2	32

Največ udeležencev je način predavateljevega podajanja snovi ocenilo zelo dobro. Najmanj udeležencev je podajanje snovi ocenilo zadovoljivo.

Tečaj »Uvod v iskanje in iskalna orodja«

Tečaj je bil izveden štirikrat. Za udeležbo na tečaju se je odločilo 59 uporabnikov.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tabela 41: Uresničena pričakovanja na tečaju "Uvod v iskanje in iskalna orodja"

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	0	3	36	20	59

Največ udeležencev se je odločilo, da je tečaj uresničil njihova pričakovanja v večji meri. Najmanj, trije udeleženci so obkrožili odgovor v manjši meri. Nihče od udeležencev ni izbral možnosti sploh ne.

Tabela 42: Pridobljeno znanje na tečaju "Uvod v iskanje in iskalna orodja"

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	0	5	34	20	59

Največ udeležencev bo znanje pridobljeno na tečaju uporabilo v večji meri. Najmanj, pet udeležencev se je pri uporabi pridobljenega znanja odločilo za odgovor v manjši meri. Nihče prijavljen ni izbral možnosti izvedel nisem nič novega.

Tabela 43: Vsebina tečaja "Uvod v iskanje in iskalna orodja"

Ocena vsebine tečaja							
	Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Manj dobra	Zadovoljiva	Primerna	Skupaj
Število udeležencev	19	11	16	10	1	2	59

Največ udeležencev je vsebinski del tečaja ocenilo s kategorijo zelo dobra. Najmanj udeležencev je menilo, da je vsebina tečaja zadovoljiva.

Tabela 44: Zahtevnost tečaja "Uvod v iskanje in iskalna orodja"

Ocena zahtevnosti tečaja									
	Prevelika	Precej velika	Velika	Zadovoljiva	Deloma primerna	Primerna	Manj primerna	Niti velika niti majhna	Skupaj
Število udeležencev	1	2	4	6	2	33	6	5	59

Največ udeležencev je menilo, da je zahtevnost tečaja primerna. Najmanj udeležencev je za komponento zahtevnosti izbralo odgovor prevelika.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tabela 45: Podajanje snovi na tečaju "Uvod v iskanje in iskalna orodja"

Ocena podajanja snovi						
	Zelo dobro	Precej Dobro	Dobro	Zadovoljivo	Primerno	Skupaj
Število udeležencev	34	13	10	1	1	59

Največ udeležencev je zelo dobro ocenilo podajanje snovi na tečaju. Najmanj udeležencev je za oceno podajanja snovi izbralo kategorijo zadovoljivo in primerno.

Tečaj »Uvod v iskanje« (danes »Uvod v iskanje in iskalna orodja«)

Tečaj je bil izveden enkrat. Nanj se je prijavilo 5 udeležencev.

Tabela 46: Uresničena pričakovanja na tečaju "Uvod v iskanje"

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	0	2	1	2	5

Največ udeležencem je tečaj uresničil pričakovanja v manjši meri in popolnoma. Najmanj, eden udeleženec je izbral odgovor v večji meri. Nihče ni obkrožil odgovora sploh ne.

Tabela 47: Pridobljeno znanje na tečaju "Uvod v iskanje"

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	0	3	2	0	5

Največ udeležencev bo pridobljeno znanje uporabilo v manjši meri. Dva udeleženca sta se odločila, da bosta pridobljeno znanje uporabila v večji meri. Nihče prijavljen ni izbral možnosti izvedel nisem nič novega.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tabela 48: Vsebina tečaja "Uvod v iskanje"

Ocena vsebine tečaja					
	Zelo dobra	Precej dobra	Manj dobra	Primerna	Skupaj
Število udeležencev	1	2	1	1	5

Največ udeležencev je pri vsebinskem delu vprašalnika izbralo kategorijo precej dobra. Najmanj udeležencev je menilo, da je vsebina tečaja zelo dobra, manj dobra in primerna.

Tabela 49: Zahtevnost tečaja "Uvod v iskanje"

Ocena zahtevnosti tečaja					
	Zadovoljiva	Deloma primerna	Primerna	Manj primerna	Skupaj
Število udeležencev	1	1	1	2	5

Največ udeležencev je zahtevnosti tečaja presodilo kategorijo manj primerna. Najmanj udeležencev je pri zahtevnosti tečaja izbralo kategorije zadovoljiva, deloma primerna in primerna.

Tabela 50: Podajanje snovi na tečaju "Uvod v iskanje"

Ocena podajanja snovi				
	Zelo dobro	Dobro	Manj dobro	Skupaj
Število udeležencev	3	1	1	5

Največ udeležencev je podajanje snovi na tečaju ocenilo s trditvijo zelo dobro. Najmanj udeležencev je bilo mnenja, da predavatelj podaja snov manj dobro ali dobro.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Tečaj »Znanstvene bibliografije in citatni indeksi«

Tečaj je bil izveden petkrat. Po predhodni prijavi, se ga je udeležilo 40 uporabnikov.

Tabela 51: Uresničena pričakovanja na tečaju "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"

Uresničena pričakovanja					
	Sploh ne	V manjši meri	V večji meri	Popolnoma	Skupaj
Število udeležencev	0	6	17	17	40

Največ udeležencem je tečaj uresničil pričakovanja v večji meri in popolnoma. Najmanj, šest udeležencev se je odločilo, da je tečaj uresničil njihova pričakovanja v manjši meri.

Tabela 52: Pridobljeno znanje na tečaju "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"

Pridobljeno znanje					
	Izvedel nisem nič novega	V manjši meri	V večji meri	V celoti	Skupaj
Število udeležencev	0	9	17	14	40

Največ udeležencev je izbralo, da bodo pridobljeno znanje na tečaju uporabili v večji meri. Najmanj, devet udeležencev bo pridobljeno znanje iz tečaja uporabilo v manjši meri. Nihče od udeležencev ni odgovoril izvedel nisem nič novega.

Tabela 53: Vsebina tečaja "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"

Ocena vsebine tečaja						
	Zelo dobra	Precej dobra	Dobra	Manj dobra	Zadovoljiva	Skupaj
Število udeležencev	12	12	6	4	6	40

Največ udeležencev je vsebino tečaja ocenilo z zelo dobra in precej dobra. Najmanj udeležencev je menilo za vsebino tečaja, da je zadovoljiva.

Tabela 54: Zahtevnost tečaja "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"

Ocena zahtevnosti tečaja								
	Prevelika	Precej velika	Velika	Zadovoljiva	Deloma primerna	Primerna	Manj primerna	Skupaj
Število udeležencev	2	2	7	6	5	16	2	40

Največ udeležencev je odgovorilo, da je zahtevnost tečaja primerna. Najmanj udeležencev je tečaju pripisalo preveliko, precej veliko in manj primerno zahtevnost.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
 Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
 2016

Tabela 55: Podajanje snovi na tečaju "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"

Ocena podajanja snovi							
	Zelo dobro	Precej dobro	Dobro	Zadovoljivo	Deloma primerno	Primerno	Skupaj
Število udeležencev	18	8	6	4	3	1	40

Največ udeležencev je zelo dobro ocenilo podajanje snovi na tečaju.

Najmanj udeležencem se je način podajanja snovi na tečaju, zdel zgolj primeren.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

8. RAZPRAVA

Če povzamem rezultate, lahko zaključim, da so se udeležencem v večji meri izpolnila pričakovanja glede tečajev (potrjena prva hipoteza). Udeleženci so rekli, da bodo lahko znanje v večji meri uporabili pri delu ali študiju (potrjena druga hipoteza). Vsebinski del tečajev ocenjujejo zelo dobro (potrjena tretja hipoteza), zdeli so se jim tudi primerno zahtevni (potrjena četrta hipoteza). Udeleženci so se strinjali, da je predavateljevo podajanje snovi na tečajih zelo dobro (potrjena peta hipoteza).

Kar sem uspela razbrati iz pripomb in predlogov prijavljenih na tečaje, niso imeli pred tem nič ali malo predhodnega znanja, zato so včasih tudi težko sledili in spregledali kakšen ukaz. Ker so bili kljub temu mnenja, da je predavateljeva pomoč dobra, znanja pa uporabna, so se držali reka: vaja dela mojstra, če mojster dela vajo. Uporabniki so si želeli razširjenega iskanja po naravoslovnih področjih npr. v bazi Science Direct, odlična jim je bila razlaga kako s pomočjo Dikul-a dostopati do podatkovnih baz (J-store, Ebsco,...). Navajajo, da so izvedeli še zakaj je uporaben mEga iskalnik in kako lahko poiščejo, uporabljajo znanstvene bibliografije. Mnenja so bili, da je bilo sicer res zanimivo in izčrpno, a malo prehitro, zato predlagajo, da se tipkanje in klikanje izvaja počasneje, razlaga pa naj bo bolj razločna. Udeleženci so izobraževanje za uporabnike sicer izredno pohvalili, namigovali k ponovni udeležbi in podali predlog o organizaciji takih tečajev na fakultetah, ker bi bila potem pot do diplome veliko lažja. Če bi resnično hoteli zadostiti informacijskim potrebam študentske populacije, bi mogoče morali zaposleni v BIC vzpostaviti sodelovanje s Študentsko organizacijo v Ljubljani in tečaje bolje promovirati.

Sklenem lahko, da NUK ponuja pester nabor izobraževanj. Pripravlja jih Bibliotekarski izobraževalni center, izvajajo pa informatorji iz Centra za informacijske storitve. Izobraževanja organizira tako za knjižnične delavce kot tudi za uporabnike.

Celoten koncept tečajev sloni na kratkem predavanju in praktičnih primerih. Sicer pa se med seboj razlikujejo po vsebini, zahtevnosti in načinu podajanja snovi. Ob zaključku posameznega tečaja informatorji udeležence povabijo, da izpolnijo anketne vprašalnike zaprtega tipa, preko katerih ugotavljajo zadovoljstvo s storitvijo. Te ugotovitve so iztočnica za vse nadaljnje izboljšave.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Rezultati analize anketnih vprašalnikov so pokazali, da so bili brezplačni tečajji iskanja po elektronskih informacijskih virih, med leti 2010 in 2012, organizirani v skladu s potrebami uporabnikov NUK. Zato menim, da naj NUK s tečajji nadaljuje.

Sosednje nacionalne knjižnice svojim uporabnikom tudi ponujajo nabor tečajev, usposabljanj. NSK jih poleg tega, da jih ima manj, da so časovno krajši kot NUK-ovski, da na njih poda uporabnikom splošne informacije, organizira tudi za dijake. Madžarska nacionalna knjižnica sploh nima tečajev, saj je funkcija nacionalne knjižnice njena prioriteta funkcija. Študentje se veščin iskanja zato učijo v visokošolskih knjižnicah. Tudi BNCR se precej razlikuje od NUK-a. Velik poudarek daje na mlajšo generacijo, zato je prva razlika populacija za katero BNCR pripravlja izobraževanja. Druga razlika je, da BNCR svojim uporabnikom ne ponuja vsebinsko specifičnih tečajev, tako kot jih ponuja NUK. Knjižničarji na tečajih svojim uporabnikom tako podajo osnovne informacije glede uporabe knjižnice in jih naučijo osnov iskanja. NUK si je po urejenem izobraževanju še najbolj blizu z ÖNB. Uporabniki se na tečajih v ÖNB učijo specifičnega iskanja in spoznavajo elektronske baze podatkov.

Kljub razlikam, ki so vidne, bi bilo dobro, da NUK katero izmed praks sosednjih knjižnic, poskuša uvesti v svoj sistem izobraževanj. Svoje predloge podajam v nadaljevanju.

Če ne bi bilo izobraževanje za uporabnike po 9. členu *Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic* (Ur. l. RS, št. 29) v Sloveniji brezplačno, bi tako recimo veljalo poskusiti sistem, ki ga v praksi uresničuje ÖNB. Kot že rečeno, prijavljenim ponuja brezplačne tečaje, a vendarle so usposabljanja, za določene skupine plačljiva.

Popolnoma jasno je, da so dijaki kot uporabniki NUK tudi dobrodošli na tečajih, vendar se teh udeležujejo po večini samo študentje, upokojenci in raziskovalci. Mogoče bi morali uvesti posebna usposabljanja na temo »Začetki v iskanju« tudi za manjše skupine dijakov, kot to prakticirata NSK in BNCR. Izvajati bi jih bilo smiselno med šolskimi počitnicami.

Z gotovostjo pa lahko izvajalcem tečajev v NUK predlagam, da bi odvijanje vseh tečajev omogočili tudi popoldne, seveda v skladu z delovnim časom knjižnice. Prepričana sem, da

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

bi na ta način uspeli pridobiti še več interesentov, ki dopoldneve navadno preživljajo na delovnem mestu ali na obveznih predavanjih na fakulteti ali v šolah.

9. ZAKLJUČEK

Nacionalne knjižnice so zakladi posameznih državnih tvorb, saj preko pisane, elektronske besede, prepletajo zgodovino, jezik in kulturo določenega naroda. Hranijo patriotiko, torej vse, kar je bilo o državi in državljanih objavljenega, ne glede na kraj in jezik izdaje. Skrbijo za dotok obveznega izvoda, na podlagi katerega zaposleni urejajo, dopolnjujejo nacionalno bibliografijo. Publikacijam pred tiskom knjižničarji po mednarodnih standardih dodeljujejo številčenja ISBN, ISSN, ISMN. Razvijajo nacionalni vzajemni bibliografski sistem, kjer so s postopkom katalogizacije, dostopni vsi knjižni naslovi, ki jih knjižnica hrani. Statistično obdelujejo letne podatke o fondu, opremi, programih in uporabniških izkušnjah.

Naštete osnovne naloge, zajete v poslanstvih institucij, knjižničarji izpolnjujejo zaradi svojih uporabnikov in aktivnih članov. Za njih nabavljajo publikacije, njim posredujejo gradivo, ga opremljajo, postavljajo na police, v današnji dobi vse bolj tudi digitalizirajo. Omislijo si večje razstave, predavanja, literarne večere, koncerte, uporabnikom pomagajo iskati ustrezne vire in jih posledično informacijsko opismenjujejo.

Informacijsko opismenjevanje lahko poteka individualno preko referenčnega pogovora, kjer knjižničar oziroma informator, uporabnika nauči korakov iskanja, v upanju, da kasneje uporabnik naučeno sam preizkusi. Na različnih izobraževanjih, ki jih nacionalne knjižnice svojim uporabnikom ponujajo, pa informacijsko opismenjevanje poteka v skupinah.

K skupinskim izobraževanjem uvrščamo tudi tečaje iskanja po elektronskih informacijskih virih za knjižnične uporabnike. Na analizo slednjih, sem v svoji nalogi dala največji poudarek. Opisala in analizirala sem tečaje, ki jih svojim uporabnikom ponuja NUK. V nadaljevanju sem vidik izobraževanja razširila še na sosednje nacionalne knjižnice in oblikovala logično primerjavo.

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo. Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l 2016

10. VIRI

- Alternanza scuola lavoro.* (2009). Pridobljeno s <http://www.bncrm.librari.beniculturali.it/index.php?it/907/alternanza-scuola-lavoro>
- Ambrožič, M. (2006). *Slovenska nacionalna knjižnica : ob 60-letnici preimenovanja v Narodno in univerzitetno knjižnico*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.
- Attività formative.* (2009). Pridobljeno s <http://www.bncrm.librari.beniculturali.it/index.php?it/193/attivit-formative>
- Das Leitbild der Österreichischen Nationalbibliothek.* (2013). Pridobljeno s <http://www.onb.ac.at/about/leitbild.htm>
- Izobrazba korisnika.* (2014). Pridobljeno s <http://www.nsk.hr/izobrazba-korisnika/>
- Kodrič-Dačić, E. (2005). Slovenska nacionalna knjižnica. *Knjižnica*, 49(3), 139-153. Pridobljeno s <http://revija-knjiznica.zbds-zveza.si/Izvodi/K0503/kodric-dacic.pdf>
- Komel Snoj, M. (2012). *Program izobraževanja 2012*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.
- Mihalić, M. (2006). *Model sveučilišnog knjižničnog sustava sveučilišta u Zagrebu*. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica
- Postani član NUK.* (2014). Pridobljeno s <http://www.nuk.uni-lj.si/obisk/clanstvo>
- Schulungen und Workshops für BenutzerInnen.* (2013). Pridobljeno s http://www.onb.ac.at/kataloge/schulungen_workshops.php
- Žoldoš, Ž. (2001). Knjižnični sistem Madžarske*. *Knjižnica*, 45(3). Pridobljeno s <http://knjiznica.zbds-zveza.si/index.php/knjiznica/article/view/435>
- Zakon o knjižničarstvu /ZKnj/* (2001). Uradni list RS, št. 87 (8.11.2001). Pridobljeno s <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200187&stevilka=4446%27>

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (2003). Uradni list RS, št. 29 (21.3.2003).

Pridobljeno s <http://www.uradnilist.si/1/objava.jsp?urlid=200329&stevilka=1129>

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
 Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
 2016

11. PRILOGE

Priloga 1: Primer tiskanega anketnega vprašalnika o tečajih iskanja po elektronskih informacijskih virih

ANKETNI VPRAŠALNIK

Tečaj:

datum: _____

1. *Ali je tečaj uresničil vaša pričakovanja?*

- a) sploh ne, zakaj
- b) v manjši meri
- c) v večji meri
- d) popolnoma

2. *Boste lahko znanje, ki ste ga pridobili, uporabili pri vašem delu oz. študiju?*

- a) izvedel nisem nič novega
- b) pridobljeno znanje bom lahko uporabil v manjši meri
- c) pridobljeno znanje bom lahko uporabil v večji meri
- d) pridobljeno znanje bom v celoti lahko uporabil

3. *Prosimo, da ocenite naslednje elemente tečaja*

Vsebina tečaja											
zelo dobra	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	neustrezna

Zahtevnost tečaja (5 - primerna zahtevnost)											
prevelika	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	premajhna

Podajanje snovi											
zelo dobra	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	zelo slaba

4. *Pripombe, predlogi*

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo. Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l 2016

Priloga 2: Primer tiskane zgibanke v letu 2010 za prijavo na tečaju

PRIJAVA NA TEČAJE

Število udeležencev je omejeno, zato je prijava obvezna. Udeleženci morajo poznati delo z računalnikom v okolju Windows. Prijave na tečaj začnejo zbirati dva tedna pred datumom tečaja. Prijavitelj se bodisi osebno v Centru za informacijske storitve, pritišče soba 9, po telefonu 01/2001 194 ali elektronski pošti CIS@nuk.uni-lj.si.

Tečaji se izvajajo v računalniški učilnici NUK, letni prostori, pri izhodu iz garderobe desno.

Center za informacijske storitve

Center za informacijske storitve (CIS) je skupaj z Informacijskim središčem (IS) osrednji oddelek NUK, kjer:

- Posredujemo informacije o gradivu v NUK in v drugih knjižnicah v Sloveniji ali po svetu.
- Svetujemo in pomagamo pri samostojnem iskanju informacij in literature.
- Opravljamo zahtevnejše tematske in retrospektivne poizvedbe.
- Odgovarjamo na vaša vprašanja, ki jih zastavite osebno, preko telefona, spletnega obrazca „Vprašajte NUK“ in/ali referenčnega servisa Vprašaj knjižničarja.
- Izvajamo izobraževalne tečaje za iskanje po računalniškem katalogu in elektronskih informacijskih virih.
- V CIS lahko uporabljate elektronsko gradivo, ki ga predhodno naročite iz skladišča na tposoji.
- Na voljo sta dve delovni postaji za zahtevnejša študijska opravila (pisanje seminarjskih, diplomskih nalog itn.)
- V oddelku je na voljo obsežna referenčna zbirka z različnimi enciklopedijami, slovarji, imeniki, leksikoni, bibliografijami, atlasi itn.
- V informacijskem središču je na voljo 18 terminalov na katerih lahko uporabljate internet, shranjete in tiskate, pošiljate e-pošto, iščete in naročate gradivo. Delovna postaja pa je opremljena z MS Office za izdelavo, urejanje in pošiljanje dokumentov. Na voljo je tudi brezplačno in brezplačno omrežje NeowLAN.

Lokacija pritišče:

Delovni čas:

	IS	CIS
Pon.	9.–18.	9.–14.
Tor.	9.–18.	9.–14.
Sre.	9.–18.	9.–18.
Čet.	9.–18.	9.–14.
Pet.	9.–18.	9.–14.
Sob.	9.–14.	

NARODNA
IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

Center za informacijske storitve

Tečaji za uporabnike v letu 2010

<http://www.nuk.uni-lj.si/nuk/tecaji.html>

Tel: (01) 20 01 194 (CIS)
Tel: (01) 20 01 121 (IS)
E-pošta: CIS@nuk.uni-lj.si

Turjaška 1, pp 259
1000 Ljubljana

september 2010

Slika 1: Zunanja stran tiskane zgibanke iz leta 2010

Tečaji iskanja po elektronskih informacijskih virih, ki so za uporabnike brezplačni, potekajo v računalniški učilnici NUK. V primeru višje sile se objavljeni datumi lahko spremenijo. Spremenjeni datumi bodo objavljeni na strani: <http://www.nuk.uni-lj.si/nuk/tecaji.html>

Lahko se naročite na **BSS novice**, kjer so objavljene vse novice in zvezi s tečaji, informacijskimi viri, delovanjem oddelka in drugimi.

V skladu s prostorskimi in kadrovskimi možnostmi, pa poleg rednih tečajev izvajamo tudi izredne in prilagojene tečaje za študente nekaterih fakultet oz. posameznih oddelkov. V primeru zanimanja za takšne tečaje, se lahko dogovorimo za dodatne termine. Za dogovor terminov in vsebine tečajev lahko pišete na e-naslov: srecko.boncina@nuk.uni-lj.si.

TEČAJI ISKANJA PO ELEKTRONSKIH INFORMACIJSKIH VIRIH

1. Tečaj "Uvod v iskanje in iskalna orodja"

Na tečaju bomo predstavili zasnovo in pripravo na iskanje, kje in kako dostopamo do virov, pogoji dostopa, kako izberemo ustrezen vir za iskanje ter funkcije, ki jih izboljšajo do različnih virov. V nadaljevanju prikazemo skupne značilnosti informacijskih virov in pojasnimo osnovna orodja iskanja. Predstavimo pojem bibliografskega zapisa, pregledovanje in vrste indeksov, uporabo tezavza, prikaz in izvoz zadevkov, iskalno pogodbo in. Opisemo tudi na možnosti krajanja in maskiranja iskalnih terminov, prednosti uporabe naprednega iskanja in uporabe operatorjev pri tvorjenju poizvedb. Na kratko predstavimo tudi **osnove iskanja po spletu**. Snov podajamo z demonstracijami v živo, udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj.

Tečaj traja od 10. do 13. ure.

Datumi 2010: sre. 13. januar, tor. 09. marec, tor. 11. maj, sre. 06. oktober, sre. 02. november

2. Tečaj "Znanstvene bibliografije in citatni indeksi"

Na tečaju bomo najprej predstavili značilnosti znanstvenih bibliografij, kazala znanstvenih revij in posebnosti zapisa za članek v znanstveni bibliografiji. Nastajamo z možnostmi iskanja gradiva na določeno temo in uporabo tezavza. Predstavimo različne vire in poti dostopa do znanstvenih bibliografij. V drugem delu tečaja se bomo ukvarjali s citatnimi indeksi, njihovimi značilnostmi in iskanjem citatov. Predstavimo tudi faktor vpliva in nekaj drugih virov, ki se ukvarjajo s citiranostjo. Tečaj sklenemo s prikazom možnih poti do gradiva: možnosti polnega besedila v elektronskih virih, tiskane publikacije, medknjižnična izposoja. Na tečaju udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj.

Tečaj traja od 10. do 13. ure.

Datumi 2010: čet. 18. februar, čet. 18. marec, čet. 03. junij, tor. 16. november, tor. 07. december

3. Tečaj "E-članki in e-knjige"

Na tečaju bomo predstavili dostopne naročniške servise z elektronskimi časopisi, naročniške servise z elektronskimi knjigami in tudi, kako najti prosto dostopne naslove. Na praktičnih primerih pokažemo, kako ugotovimo, kateri naslovi so dostopni v Sloveniji. Predstavimo naslednje skupne informacijske kataloge: **knjižnični, nacionalne bibliografije, knjigarne na internetu ter servise elektronskih knjig**. Na tečaju udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj.

Tečaj traja od 10. do 13. ure.

Datumi 2010: tor. 19. januar, čet. 08. april, čet. 13. maj, čet. 21. oktober, sre. 24. november

4. Tečaj "Digitalna knjižnica Univerze v Ljubljani"

Na tečaju bomo predstavili portal Digitalna knjižnica Univerze v Ljubljani - DKUL, ki predstavlja enotno vstopno točko do informacijskih virov UL in njegovo uporabo. Portal vsebuje več različnih funkcionalnih možnosti. Najpomembnejša novost je t. i. **zdrževalni iskalnik**, ki omogoča iskanje po več informacijskih virih hkrati. Rezultate iskanj združiti in prikazati v enotnem seznamu zadevkov. Povezovalnik do gradiva omogoča različne povezave, ki se tvorijo na podlagi bibliografskih podatkov. Novost je tudi enoten Katalog informacijskih virov UL, posebej pomemben pa je Katalog e-revij UL, ki omogoča celoviti pregled nad dostopnimi naslovi znanstvenih revij v elektronski obliki. Na tečaju udeleženci opravijo tudi nekaj praktičnih vaj.

Tečaj traja od 10. do 13. ure.

Datumi 2010: čet. 23. februar, čet. 15. april, tor. 08. junij, čet. 28. oktober, čet. 09. december

5. Tečaj "Iskanje v računalniškem katalogu COBISS/OPAC"

Na tečaju bomo predstavili vsebino katalogov, različne načine iskanja, na kaj je potrebno biti pozoren pri oblikovanju iskalnih zahtev, kaj pomenijo posamezna iskalna polja, uporabo logičnih operatorjev, kako naročimo poskono publikacije, uporabo košarice itn. Iskanje predstavimo s primeri.

Tečaj traja od 10. do 13. ure.

Datumi 2010: čet. 04. februar, tor. 13. april, čet. 10. junij, sre. 17. november, tor. 14. december

6. Tečaj "dlib – Digitalna knjižnica Slovenije"

Na tečaju bomo predstavili portal Digitalne knjižnice Slovenije – dlib.si, ki nudi enostaven dostop do slovenskega znanja in kulturnih zakladov. Ponuja prosto iskanje po virih in brezplačen dostop do digitalnih vsebin kjerkoli in kadarkoli. Na vse namige prinaša celotna besedila revij, časopisov, knjig in visokoločilskih del ter slikovne in zvočne vire. Glavino vsebine predstavljajo starejša dela, ki so jim upisane avtorske pravice, hkrati najdete tudi obsežno zbirko del sodobnih avtorjev in znanstvenih zakonit, s katerimi imamo urejena avtorska pravna razmerja. S praktičnim delom bomo prikazali načine iskanja in poti do različnih gradiv na portalu. Tečaj bomo sklenili z ogledom virtualne razstave in dodatnih storitev, ki vam jih portal ponuja. Tečaj traja od 10. do 12. ure.

Datuma 2010: sre. 17. marec, čet. 18. november

Prijave za tečaj dlib pošljite na e-naslov: lucija.persin@nuk.uni-lj.si

Tečaji bodo izvedeni za najmanj pet udeležencev.

Slika 2: Notranja stran tiskane zgibanke iz leta 2010

Sanabor, Š. Organiziranost tečajev iskanja. Dipl. delo.
Filozofska fakulteta. Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. l
2016

IZJAVA

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo ter da so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu z mednarodnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Špela Sanabor

V Ljubljani, 15. septembra 2016